

VINCENT VAN GOGH

Imádság

Van Gogh az alábbi szöveget valószínűleg 1875-ben írta öccsének, Theónak. A kézirat Amszterdamban található (Rijksmuseum Vincent Van Gogh, Sermon b 1463 V/1962 pp. 1–7.), csak angol és francia fordításban hozzáférhető. A magyar nyelvű változat ez utóbbi két fordítás alapján készült: Kathleen Powers Erickson: *Testimony to Theo: Vincent van Gogh's Witness of Faith*. (Manuscript translated by David G. Murhy.) Church History, June 1992, 206–220.; Jean-Robert Armo-gathe: *Une prière de van Gogh*. *Communio*, n° 117, Janvier–Février 1995, 107–118.

¹Jn 17,15 (A legfontosabb szentírási idézeteket és intertextusokat a Szent István Társulatnál megjelent Biblia-fordítás alapján idézem.)

A parókia fiainak imádsága, az Evangélium szolgálójának gyermekeié, akiket az apjuk megáldott, amikor elhagyták az atyai házat, és akikért az anyjuk így imádkozott azon a napon: „Atyám, nem azt kérem tőled, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól.”¹ Oly sok imádság gyermekeinek az imádsága, két testvére, akik hosszú ideig aludtak együtt az atyai ház felső kishálószobájában.

És hangjuk felszállt az ég felé, és sírtak.

Uram, szeretjük napod fényét és tengered morajlását, szemünket felemeljük az égre, és szeretjük a csillagokat, amelyek ropant seregét megsokasítottad, és amelyek mindegyikét nevükön szólítottad. Gyengéden szeretjük a hajnali pillanatot, amikor felkelted napodat jókra és gonoszokra egyaránt,² s az esti órát is, amikor napnyugtakor vesperás, atyai házunk hálaadó éneke száll fel szívünkéből:

Tudom, kinek hittem,³
még ha a nappal és az éjszaka változik is,
ismerem a sziklát, melyre építkeztem.
„Nem bukik el az, aki üdvösségét tőlem várja.”
És most, életem alkonyán,
gondoktól és nehézségektől kimerülve,
hangosabban és tisztábban magasztallak Téged
minden egyes napért, melyet megadtál nekem ezen a földön.
Ahogyan a munkájában megfáradt földműves
fogadja a napnyugtát,
oly sok erőfeszítés után mi is akkora örömmel látjuk,
hogy napunk immár lehanyatlik.
A reménységnek nem kell majd mindig várakoznia:
óh öröm, mely elhárít minden nehézséget;
íme, nem vagyunk már idegenek,
elérteztünk atyáink hazájába.

²Mt 5,45

³2Tim 1,12

De amikor műveidet csodáljuk, amikor hálát adunk Neked teremted szépségéért, vajon nem érezzük-e úgy, hogy nem találhatunk evilágban elegendő vigaszt? Uram, a nap fénye és a csillagok ragyogása nem lehet elegendő számunkra, szükségünk van egy másik, csodásabb fényre, a Lélek fényére, és szükségünk van a Jézus Krisztusban lakozó érzésekre, az irántad, a Krisztus és az egymás iránti szeretetre Őbenne; olyan szeretet fé-

nyére, amely ösztökél minket, és a buzgóság tűzvészét gyújtja fel szívünkben.

Tudjuk, hogy minden Isten műve, és minden dologban van valami jó, ám ez mégsem lehet elegendő számunkra, és a természetet szemlélve gyakran ezt kérjük: „Fordítsd el tekintetemet, hogy ne lássam a hiábavalóságot”, munkánkat nézve pedig ezt mondjuk: „Azért dolgozunk, ami nem enyhíti éhségünket, ami nem nyújt kielégülést” — valójában mit jelent az, hogy: „Ne romlandó eledelért fáradozzatok, hanem olyanért, amely megmarad az örök életre”?⁴ Egy kérdés foglalkoztat minket: „Mit kell tennem, hogy üdvözüljek?” — és a válasz e kérdésre: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülj”,⁵ ha hiszel, meglátod az Isten dicsőségét. Megmenti majd népét minden bűnéből.

⁴Jn 6,27

⁵ApCsel 16,30–31

Mindenféle kísértés vesz körül minket, és veszélyek leselkednek mindarra, ami a legdrágább számunkra, „szívünkre és lelkünkre”. Eleget jártunk már az élet útján ahhoz, hogy tudjuk, nagy szükségekkel és kényszerekkel kerültünk szembe, olyan nehézségekkel, amelyeket pusztán a magunk erejéből nem tudunk elviselni, csak a kegyelmed által, Szereteted védelmében és Lelkedtől vezérelve. Atyánk, kezedbe ajánljuk lelkünket. Atyánk, nem azért imádkozunk, hogy végy ki minket a világból, hanem azért imádkozunk és azért könyörgünk, hogy óvj meg a Gonosztól. Légy a védelmezőnk és árnyékként kísérőnk a jobbunkon, taníts meg arra, hogy féljünk Téged, és mindig Rád figyeljünk.

Vedd uralmad alá szívünket és szegezd
a Neved iránti félelemhez.

Urunk, tudod, hogy szeretjük az Igédet régi, mélyen gyökerező, semmihez sem hasonlítható, buzgó és nagyon gyengéd szeretettel. Hisszük: ég és föld elmúlnak,⁶ de egyetlen hajszál sem vész el fejünkről az Atya akarata nélkül,⁷ aki az egekben lakozik. Hisszünk Benned és szeretünk Téged, és jóllehet, hétköznapi dolgok között élünk, lelkünk pillantása Rád szegeződik, igen, lelkünk várja az Urat, jobban, mint éji ór a hajnalt.⁸

⁶Mt 24,35

⁷Lk 21,18; 12,7

⁸Zsolt 129,6

Még az áldott éjszaka is jelet mutat számunkra, amikor emberi fajunk újfajta ragyogással és az angyali seregek újfajta örömmel örvendeznek Jézus eljövetelének. Jézusénak, aki átvezet minket a földi életen, aki sohasem feledkezik meg rólunk, és aki annak szolgálatába állította szeretetét és hűségét, hogy elvezessen minket az Égi hazába.

Várakozásunk középpontja,
nyugtalan szívünk megvigasztalója,
Jézus, hálaadó énekeink
magasztalják szerető fényedet.
Vágytál arra, hogy leszállj az égből

a mélységesen romlott földre,
és megváltás minket
aggódó szívünk nyomasztó bűneiből.
Téged szeretni maga az életünk.
Te vagy a mi legdrágább kincsünk.
Igen, kereszted el nem múló
örömet nyújt számunkra.
Óh, milyen közel állunk hozzád,
Meváltó Jézus, az Atya Fia,
szívünk és ajkunk
vég nélkül zengik trónod dicséretét.

⁹Vagy: *élünk*. Az angol és francia fordítók jegyzete szerint kérdéses, hogy a kéziratban itt a *beven* (remegni) vagy a *leven* (élni) ige szerepel.

És mégis, Uram, ma nyomorultak vagyunk és szomorú a mi szívünk és remegünk⁹ Igéd előtt. Igen, szeretjük a Bibliádat és a Bibliád gyermekei vagyunk. Néped a mi népünk, és Te vagy a mi Istenünk. Ne kényszeríts minket arra, hogy elszakadjunk Tőled, hogy messzire kerüljünk tőled, hiszen kihez máshoz is mehetnénk, Uram? Nálad vannak az örök élet igéi. Ki másunk lenne Rajtad kívül az égben, és Nélküled semmi nem okoz örömet számunkra itt a földön. Igen, szeretjük a régi történeteket, és szívünk egészen felhevül, amikor olvassuk őket, vagy amikor rájuk gondolunk. Bensőkben remegve állunk Igéd előtt, mert: úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen.¹⁰ Az örök élet pedig nem más, mint Téged ismerni, Téged, az egyedül igaz Istent, és Jézus Krisztust, akit elküldtél nekünk.¹¹ És aki nem szeret, az nem ismerte fel Istent, mert Isten szeretet.¹² És a szeretet nem szűnik meg soha, de mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél.¹³ A hit pedig szilárd bizalom abban, amit remélünk, és meggyőződés arról, amit nem látunk.¹⁴ És a szeretetben nincs félelem, mert a tökéletes szeretet elűz minden félelmet.

¹⁰Jn 3,16

¹¹Jn 17,3

¹²1Jn 4,8

¹³1Kor 13,7–8

¹⁴Zsid 11,1

¹⁵Zsolt 8,5

¹⁶Iz 66,13

¹⁷Zsolt 50,9

Uram, mi az ember, hogy Te megemlékeztél róla,¹⁵ és mi az embernek fia, hogy képes voltál meglátogatni? Nagy meghatottsággal, remegve állunk Igéd előtt, mi, akik vigasztalanok vagyunk, szeleknek prédája. „Örökkévaló szeretettel szerettelek titeket — egy asszony képes elfeledni gyermekét, és még ha ő elfelejti is, én sohasem feledlek el titeket. Megvigasztallak titeket, akár egy gyermek az anyját.”¹⁶ Uram, Te magad megsebzódtél, de kezeid gyógyítanak. Útjaid és gondolataid magasztosabbak a mieinknél, oly magasra törnek, akár a föld felett az ég. Óh Uram, Te képes vagy eltávolítani a bűneinket oly messzire, mint Kelet Nyugattól, és még ha bűneink skarlátszínűek is, Uram, Te képes vagy oly fehérre mosni azokat, akár a hó.¹⁷ Te, aki szólítasz minket, hűséges vagy, és egyedül Te vagy képes imádságunkat és gondolatainkat meghaladó módon cselekedni, és ha kegyelmet nyerünk, ki tudná megmondani, hogy meddig terjedhet a kegyelem nagysága?

Mindezért, mert szükségünk van Rád, akárcsak egykor a tanítványoknak az úton, midőn esteledett és lemenőben volt a nap, így imádkozunk Hozzád: „Maradj velünk!”¹⁸ Lakozz a szívünkben, add meg nekünk a Vigasztalót, akit megígértél mindenkinek, aki csak kéri Tőled, az Igazság Lelkét.¹⁹ Szereteted csodálatos számunkra, jobb nekünk, mint egy asszony szerelme, és közelebbi barát vagy számunkra egy testvérnél.²⁰ Olyanok vagyunk, akár az idegenek, Te mégis ismeresz minket. Tégy minket teljes egészében és mindenben szomorúvá, mégis mindig vidámmá.²¹ Taníts meg arra, hogy felemeljük lomha kezeinket és megerősítsük remegő lábainkat; taníts minket, ha elmulasztjuk az alkalmat, hogy felálljunk, amikor a halál árnyékában ülünk; legyél számunkra fény. Szeretjük titokzatos Igédidet is. A sötétségben és a halál árnyékában járó nép nagy világosságot látott.²² Képzületben látták Jézus Krisztust, látták a Getszemáni kertben, és látták keresztre feszítve. Látták, ahogyan Mózes felemelte a kígyót a pusztában, látták és Téged néztek, és Te csillapítottad a szomjúságukat Tebened, megadtad nekik az élet forrásának vizét, ingyen. Tégy minket is kereszténnyé, taníts meg arra, hogy megismerjük Krisztust valódi értékén, és tanítsd meg nekünk, hogy mit jelent:

Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok, s akik terhet hordoztok — én megkönnyítlek titeket. Vegyétek magatokra igámat, és tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű, s megtaláljátok lelketek nyugalmát. Az én igám édes, és az én terhem könnyű,²³ ám aki nem gyűlöli meg saját életét, az nem lehet a tanítványom.²⁴

Nélküled, Örökkévaló, mi az ember a földön? De Te azért jöttél, hogy szabadulást hirdess a rabságban szenvedőknek, visszaadd a látását a vakoknak, és meggyógyítsd mindazokat, akiknek megtört a szívük.²⁵

Azért jöttél, hogy megkeresd, ami elveszett,²⁶ és orvosa légy mindazoknak, akik betegek. Ezért imádkozunk Hozzád, óh Krisztus, Te Vigasztaló, és ezt mondjuk Néked: „Gyógyíts meg minket, és mi meggyógyulunk, téríts meg minket, és mi megtérünk, szabadíts meg minket, és mi megszabadulunk.”²⁷ Add meg nekünk azt, ami a legjobb a világon és az életben, a szeretetköteléket Veled, amely soha nem hagy el minket, még akkor sem, amikor a leginkább szenvedünk, és amely segít nekünk abban, hogy ráleljünk a vigasz értelmére a gyengeségben és a nyugtalanságban, mindenféle szükségben és sebzettségben. Kézbe ajánljuk az oly értékes legfőbb jót, a Veled közösségben élt tiszteletteljes, hittel teli és egyszerű életet. Add meg nekünk az imádság és a Hozzád fordulás lelkületét. Adja meg lelkünknek az élet tapasztalata az egyszerűséget és a Benned való, egyre szilárdabb bizonyosságot. Tégy minket lélekben és igazságban magasztalókká, tégy minket Országod szegényeivé. Segíts, hogy

Szereteted Igédnek figyelmes keresésére ösztönözzön minket, és segíts, hogy törekvésünk Isten felé végső választást eredményezzen az üdvözülés érdekében. A Te Igéd számunkra fény életünk útján, lámpás lépteinkhez. Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való.²⁸ Te vagy a mennyből alászállott élő kenyér,²⁹ és aki Igéd éltető vize után vágyakozik, annak kebléből éltető forrásvíz fakad. Aki ebből a kenyérből eszik és ebből a vízből iszik, az többé sohasem éhezik és sohasem szomjazik. Segíts, ne hagyjuk el az életet anélkül, hogy így vagy úgy meg ne mutatnánk Neked, mennyire szeretünk. Uram, tégy minket szorosán eggyé, és az irántad való szeretetünk naponta erősítse meg egymás iránti szeretetünket. Ments meg a rossztól, különösen is a bűnös cselekedetektől. Add meg nekünk a megszentelődést és a megújulást, amelyről Igéd szól. Benned minden újjá lesz.

²⁸Mt 4,4

²⁹Jn 6,51

³⁰„Inquietum est cor nostrum, donec requiescat in Te, Domine!” (Szent Ágoston: Vallomások I,1,1)

³¹1Kor 13,11

³²Ez a mondat angolul szerepel a kéziratban: „Yet, Lord, keep our memory green, yea evergreen.”

³³Jn 21,15–17

Akkor is valami jót akarunk kérni Tőled, amikor azért imádkozunk Hozzád, hogy belátásod szerint húzz gyűrűt az ujjunkra, és engedd meg számunkra, hogy utunkon találkozzunk egy asszonnyal, s férjje és apává tégy minket. Uram, vezess át a túlsó partra, mert nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik Benned.³⁰ Amikor még gyermekek voltunk, úgy beszéltünk, mint a gyermekek, és úgy cselekedtünk, mint a gyermekek, de most (mikor már) felnőtté lettünk, szabadíts meg minket a gyermekek szokásaitól.³¹ Uram, őrizd meg emlékezetünket frissnek, igen, mindig frissnek...³² Jöjjön el számunkra a végső döntésre szóló hívás és a kegyelem órája — legyünk képesek meghallani szívünkben a hangot, amely ezt kérdezi: „Szerettek engem?”³³ És lelkünk válaszolja azt: „Igen!” Mert a Te gyermekeid vagyunk, és szétárasztottad szívünkben Fiad Lelkét, aki így szól bennünk: „Abba, Atya!” Újra szeretetedbe és kezedbe ajánljuk magunkat, Rád bízunk szívünket és életünket. Hallgasd meg a mi és a szüleink imádságát, és ne engedj elmenni minket anélkül, hogy megáldanál — se most, se soha máskor.

Ámen, igen, ámen.

[Van Gogh idemásolta a 42., 23., 25. és a 91. zsoltárt]

„Uram, ne hagyj el minket anélkül, hogy megáldanál.” Atyám, kezedbe ajánljuk értelmünket, lelkünket és szívünket. Tégy minket mindig szomorú és mindig vidám keresztényekké. Ámen.

Oly régi barátok vagyunk mi már, folytassuk így.

Bende József fordítása